

Համարը ՀՕ-202-Ն
Տիպը Օրենք
Սկզբնաղբյուրը ՀՀՊՏ 2016.11.16/83(1263)
Հոդ. 1117

Տեսակը Հիմնական
Կարգավիճակը Գործում է
Ընդունման վայրը Երևան

Ընդունող մարմինը ՀՀ Ազգային ժողով
Ստորագրող մարմինը ՀՀ Նախագահ
Վավերացնող մարմինը
Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը 26.11.2016

Ընդունման ամսաթիվը 20.10.2016
Ստորագրման ամսաթիվը 12.11.2016
Վավերացման ամսաթիվը
Ուժը կորցնելու ամսաթիվը

☒ Փոփոխողներ և ինկորպորացիաներ

ՀՀ ՕՐԵՆՔԸ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱՀԱՐԹԵՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

Ընդունված է 2016 թվականի հոկտեմբերի 20-ին

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱՀԱՐԹԵՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. Օրենքի խնդիրները

1. Սույն օրենքը սահմանում է ֆինանսական համահարթեցման հասկացությունը, սկզբունքները, համայնքների բյուջեներին ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաների (այսուհետ՝ դոտացիաներ) հաշվարկման և հատկացման կարգերը:

Հոդված 2. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.
 - 1) **ֆինանսական համահարթեցում**՝ համայնքների ներդաշնակ զարգացմանը նպաստելու, ինչպես նաև բոլոր համայնքներում նվազագույն մակարդակի ծախսեր կատարելու հնարավորություն ստեղծելու համար տեղական ինքնակառավարման մարմիններին օրենքով վերապահված սեփական լիազորությունների իրականացման համար համայնքների ֆինանսական հնարավորությունների միջև առկա տարբերությունների նվազեցում.
 - 2) **համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակից**՝ համայնքի եկամտային կարողության և ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցների հարաբերություն.
 - 3) **համայնքի եկամտային կարողության գործակից**՝ համայնքի բնակչության մեկ շնչին ընկնող եկամտային կարողության հարաբերություն Հայաստանի Հանրապետության համանման ցուցանիշին.
 - 4) **համայնքի եկամտային կարողություն**՝ համայնքի բյուջեին օրենքով ամրագրված և սույն օրենքի շրջանակներում նախատեսված հողի հարկի, գույքահարկի, մասնաձևավոր հարկերի, պետական տուրքերի և օրենքի «ա» մասով հատկացվող դոտացիաների հանրագումարը.
 - 5) **համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակից**՝ տվյալ համայնքի սեփական լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա ազդեցություն ունեցող՝ սույն օրենքով սահմանված ծախսային գործոնների արժեքների հանրագումարը.
 - 6) **ծախսային գործոններ**՝ համայնքներին օրենքով վերապահված սեփական լիազորությունների իրականացման վրա ազդեցություն ունեցող և տվյալ համայնքի առանձնահատկությունները բնութագրող գործոնը: Սույն օրենքում ընդգրկված են հետևյալ ծախսային գործոնները.

- 1) մասշտաբի գործոն.
- 2) տրանսպորտային մատչելիության գործոն.
- 3) համայնքի բարձրադիմության գործոն.
- 4) համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի գործոն.
- 5) բնակչության տարիքային կառուցվածքի գործոն.
- 7) **համահարթեցման սահմանային մակարդակ**՝ այս ցուցանիշի արժեքով է պայմանավորված, սույն օրենքի 5-րդ հոդվածով նախատեսված դոտացիաների «բ» մասի՝ ըստ համայնքների հատկացման չափը, ինչպես նաև նույն մասով համայնքների դոտացիա ստանալու կամ չստանալու հնարավորությունը.
- 8) սույն օրենքի իմաստով՝ հաշվարկվող տարին այն տարին է, որի համար հաշվարկվում են դոտացիաները:
 Սույն օրենքի իմաստով՝ դոտացիաների գումարները հաշվարկելու համար պետական լիազոր մարմինն է (այսուհետ՝ պետական լիազոր մարմին) տարածքային կառավարման և զարգացման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական կառավարման մարմինը:

Հոդված 3. Ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքները

- 1. Ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքներն են՝
 - 1) համայնքների ֆինանսական հնարավորությունների միջև առկա անհամաչափության մեղմացումը.
 - 2) պետական բյուջեից համայնքներին տրամադրվող դոտացիաների անհատույց և ոչ նպատակային լինելը.
 - 3) համայնքների լիազորությունների իրականացման և ֆինանսական միջոցների օգտագործման ազատության և ինքնուրույնության պահպանումը.
 - 4) պետական բյուջեից տրամադրվող դոտացիաների ընդհանուր գումարի նվազագույն չափի՝ օրենքով սահմանումը.
 - 5) ըստ առանձին համայնքների՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով պետական բյուջեից համայնքներին տրամադրող դոտացիաների գումարների՝ «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով հաստատումը:

Հոդված 4. Դոտացիաների ձևավորման աղբյուրը և դոտացիա ստացող համայնքները

- 1. Դոտացիաների ֆինանսական միջոցները ձևավորվում են պետական բյուջեի միջոցներից և հանդիսանում են համայնքների բյուջեներին հատկացվող ոչ նպատակային պետական ընթացիկ տրանսֆերտներ:
- 2. Դոտացիաներ ստացող համայնքների համար պահպանվում են սեփական պատասխանատվությամբ գործելու իրավունքը և այդ ֆինանսական միջոցների օգտագործման ազատությունը:
- 3. Սույն օրենքով սահմանված ֆինանսական միջոցների բաշխման կարգի հիման վրա դոտացիաներ չեն կարող ստանալ այն համայնքները, որոնք չեն բավարարում սույն օրենքի 6-րդ և (կամ) 7-րդ հոդվածներով նախատեսված պահանջները:

Հոդված 5. Դոտացիաների կառուցվածքը

- 1. Դոտացիաները բաղկացած են երկու մասից՝ «ա» և «բ»: Այդ մասերից յուրաքանչյուրը հաշվարկվում է ըստ առանձին համայնքների:
 «ա» մասով դոտացիաները հաշվարկվում են ըստ համայնքների բնակչության քանակի՝ **Դ^ա**,
 «բ» մասով դոտացիաները հաշվարկվում են ըստ համայնքների բյուջետային ապահովվածության գործակցի՝ **Դ^բ**:

Հոդված 6. Դոտացիաների «ա» մասի հաշվարկման կարգը

- 1. «ա» մասով դոտացիաներ հատկացվում են այն համայնքներին, որոնց բնակչության քանակը չի գերազանցում 3500-ը:
- 2. «ա» մասով յուրաքանչյուր համայնքին դոտացիաները հատկացվում են հավասարաչափ գումարով, որի չափը սահմանվում է տվյալ տարվա «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:
- 3. Համայնքի բնակչության քանակը տվյալ համայնքի տարածքում հաշվառված բնակչության թիվն է՝ հաշվարկվող տարվան նախորդող տարվա տարեկազմի (հունվարի 1-ի) դրությամբ:
- 4. «ա» մասով հատկացվող դոտացիաների ընդհանուր գումարը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$Դ^a = \sum U^a \times U^b$$
, որտեղ՝

- Դ^Ա-ն - «ա» մասով հատկացվող դոտացիաների ընդհանուր գումարն է,
- ՀԹ^Ա-ն - «ա» մասով դոտացիա ստացող համայնքների ընդհանուր թիվն է,
- Ա^Դ-ն - «ա» մասով մեկ համայնքին հատկացվող դոտացիայի գումարի չափն է:
- 5. Համայնքի դոտացիա ստանալը «ա» մասով չի բացառում նույն համայնքի դոտացիա ստանալը նաև «բ» մասով: «ա» մասով հատկացվող դոտացիաների միջոցները ներառվում են այդ միջոցները ստացող համայնքների եկամտային կարողության գործակցի հաշվարկում՝ որպես լրացուցիչ եկամուտ:

Հոդված 7. Դոտացիաների «բ» մասի հաշվարկման կարգը

- 1. «բ» մասով դոտացիաներ ստանում են բոլոր այն համայնքները, որոնց բյուջետային ապահովվածության գործակիցը փոքր է սույն օրենքով սահմանված՝ համահարթեցման սահմանային մակարդակի արժեքից:
- 2. «բ» մասով հատկացվող դոտացիաների ընդհանուր գումարը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$Դ^Բ = Դ - Դ^Ա, \text{ որտեղ՝}$$

- Դ^Բ -ն - «բ» մասով հատկացվող դոտացիաների ընդհանուր գումարն է,
- Դ -ն - դոտացիաների ընդհանուր գումարն է,
- Դ^Ա-ն - «ա» մասով հատկացվող դոտացիաների ընդհանուր գումարն է:

- 3. Սույն օրենքով սահմանվում է համահարթեցման սահմանային մակարդակի այնպիսի արժեք, որի դեպքում «բ» մասով հատկացվող դոտացիայի ֆինանսական միջոցները կարող են լրացնել դոտացիա ստացող համայնքների բյուջետային ապահովվածության և համահարթեցման սահմանային մակարդակի միջև եղած տարբերության 75 տոկոսը:
- 4. Համայնքին «բ» մասով հատկացվող դոտացիան հավասար է սույլալ համայնքի բյուջետային ապահովվածության և համահարթեցման սահմանային մակարդակի միջև եղած տարբերության 75 տոկոսին:
- 5. Համայնքի բյուջետային ապահովվածության և համահարթեցման սահմանային մակարդակի միջև եղած տարբերության գումարը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$ԳՈՒՄ_i^{ՀՄՄ} = (ՀՄՄ - ԲԱԳ_i) \times Բ_i \times ԾԿԳ_i \times ԵԿ_{միջին}, \text{ որտեղ՝}$$

- ԳՈՒՄ_i^{ՀՄՄ}-ը - i-րդ համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակցի և համահարթեցման սահմանային մակարդակի միջև եղած տարբերությունը լրացնելու համար անհրաժեշտ գումարի չափն է,
- ՀՄՄ-ը - համահարթեցման սահմանային մակարդակն է,
- ԾԿԳ_i-ն - i-րդ համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցն է,
- Բ_i- ն - i-րդ համայնքի բնակչության թիվն է,
- ԵԿ_{միջին}-ը - համայնքների միջին եկամտային կարողությունն է,

$$ԵԿ_{միջին} -ը = \sum ԵԿ_i / Բ_{ՀՀ}, \text{ որտեղ՝}$$

- ԵԿ_i-ն - i-րդ համայնքի եկամտային կարողությունն է,
- Բ_{ՀՀ}-ն - բոլոր համայնքների բնակչության թվի հանրագումարն է (Հայաստանի Հանրապետության բնակչության թիվը):

- 6. Համայնքներին «բ» մասով հատկացվող դոտացիաները հաշվարկվում են հետևյալ բանաձևով.

$$Դ_i^Բ = 0,75 \times ԳՈՒՄ_i^{ՀՄՄ}, \text{ որտեղ՝}$$

- Դ_i^Բ-ն - i-րդ համայնքին «բ» մասով հատկացվող դոտացիայի գումարն է:

Հոդված 8. Համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակցի հաշվարկման կարգը

- 1. Համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակիցը համայնքի եկամտային կարողության և ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցների հարաբերությունն է:
- 2. Համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակիցը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$F_{i,t} = C_{i,t} / D_{i,t}, \text{ որտեղ՝}$$

- $F_{i,t}$ -ն - i-րդ համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակիցն է,
- $C_{i,t}$ -ն - i-րդ համայնքի եկամտային կարողության գործակիցն է,
- $D_{i,t}$ -ն - i-րդ համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցն է:

Հոդված 9. Համայնքի եկամտային կարողության գործակցի հաշվարկման կարգը

1. Համայնքի եկամտային կարողության գործակիցը տվյալ համայնքի բնակչության մեկ շնչին ընկնող՝ համայնքների բյուջեներին օրենքով ամրագրված տվյալ համայնքի հարկային եկամուտների, պետական տուրքերի և սույն օրենքով նախատեսված՝ «ա» մասով հատկացվող դոտացիաների հանրագումարն է՝ հարաբերած միջին հանրապետական համանման ցուցանիշին:

2. Համայնքի եկամտային կարողությունը տվյալ համայնքի բյուջեին օրենքով ամրագրված և սույն օրենքի շրջանակներում նախատեսված հետևյալ եկամտատեսակների հանրագումարն է.

- 1) հողի հարկ,
- 2) գույքահարկ.

Համայնքի հողի հարկի և գույքահարկի հաշվարկային գումարի ցուցանիշները յուրաքանչյուր համայնքի գծով օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաշվարկված՝ հաշվարկվող տարվան նախորդող երկրորդ տարում այդ համայնքի բյուջե վճարման ենթակա հողի հարկի և գույքահարկի տարեկան գումարներն են (առանց հողի հարկի և գույքահարկի գծով՝ հաշվարկվող տարվան նախորդող երկրորդ տարվա տարեկազմի (հունվարի 1-ի) դրությամբ առկա չմարված սպառքների, տույժերի և տուգանքների, ինչպես նաև հաշվարկվող տարվան նախորդող երկրորդ տարվա ընթացքում հաշվարկված տույժերի և տուգանքների գումարների), ավելացված Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և համայնքների ավագանիների ընդունած որոշումներով ֆիզիկական անձանց և կազմակերպություններին հողի հարկի և գույքահարկի գծով արտոնությունների տրամադրման հետևանքով այդ հարկերի գծով համայնքների հաշվարկային տարվան նախորդող երկրորդ տարվա բյուջեներում եկամուտների կորուստների գումարները.

- 3) մասհանվող հարկեր.

Մասհանվող հարկերի հաշվարկային գումարի ցուցանիշները յուրաքանչյուր համայնքի գծով հաշվարկվող տարվան նախորդող երկրորդ տարում այդ համայնքի բյուջե փաստացի վճարված մասհանվող հարկերի տարեկան գումարներն են (մասհանվող հարկերի տեսակները և մասհանման տոկոսաչափը սահմանվում են տվյալ տարվա պետական բյուջեի մասին օրենքով).

- 4) պետական տուրքեր.

Պետական տուրքերի հաշվարկային գումարի ցուցանիշները յուրաքանչյուր համայնքի գծով հաշվարկվող տարվան նախորդող երկրորդ տարում այդ համայնքի բյուջե փաստացի վճարված պետական տուրքերի տարեկան գումարներն են.

- 5) «ա» մասով հատկացվող դոտացիա.

«ա» մասով հատկացող դոտացիայի հաշվարկային գումարի ցուցանիշը յուրաքանչյուր համայնքի գծով հաշվարկվող տարում սույն օրենքով նախատեսված կարգով հաշվարկվող, «ա» մասով հատկացվող դոտացիայի գումարն է:

- 3. Համայնքի եկամտային կարողությունը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$C_{i,t} = Z_{i,t} + G_{i,t} + U_{i,t} + \mathcal{D}_{i,t} + U^a, \text{ որտեղ՝}$$

- $Z_{i,t}$ -ն - i-րդ համայնքի հողի հարկի գումարն է,
- $G_{i,t}$ -ն - i-րդ համայնքի գույքահարկի գումարն է,
- $U_{i,t}$ -ն - i-րդ համայնքի մասհանվող հարկերն են,
- $\mathcal{D}_{i,t}$ -ն - i-րդ համայնքի պետական տուրքերն են,
- U^a -ն - «ա» մասով մեկ համայնքին հատկացվող դոտացիայի գումարի չափն է:

- 4. Համայնքի եկամտային կարողության գործակիցը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$C_{i,t} = (C_{i,t} / F_i) / (C_{zz} / F_{zz}), \text{ որտեղ՝}$$

- $C_{i,t}$ -ն - i-րդ համայնքի եկամտային կարողության գործակիցն է,
- $C_{i,t}$ -ն - i-րդ համայնքի եկամտային կարողությունն է,
- F_i -ն - i-րդ համայնքի բնակչության թիվն է,
- C_{zz} -ն - բոլոր համայնքների եկամտային կարողության հանրագումարն է,

Բ_{ՀՀ}-ն - բոլոր համայնքների բնակչության թվի հանրագումարն է (Հայաստանի Հանրապետության բնակչության թիվը):

Հոդված 10. Համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցը

1. Համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցը (այսուհետ՝ ծախսային գործակից) տվյալ համայնքի սեփական լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա ազդեցություն ունեցող՝ սույն օրենքով սահմանված ծախսային գործոնների արժեքների հանրագումարն է:
 2. Ծախսային գործակիցն ուղղակիորեն կախված է՝
 - 1) կիրառվող ծախսային գործոնների տեսակից և դրանց արժեքից.
 - 2) համայնքի ծախսային գործակցում յուրաքանչյուր ծախսային գործոնի տեսակարար կշռից (բաժնեմասից):
 3. Համայնքների առանձնահատկություններից ելնելով՝ սույն օրենքում կիրառվում են ծախսային գործակցի վրա ազդեցություն ունեցող այնպիսի ծախսային գործոններ, որոնք հիմնականում ընդհանուր են և ուղղակիորեն ազդում են համայնքային լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա, և դրանց վերաբերյալ տվյալները չափելի, մատչելի և հավաստի են:
 4. Համայնքի ծախսային գործակիցը հաշվարկվում է սույն օրենքով սահմանված հետևյալ ծախսային գործոններով և իրենց համապատասխան տեսակարար կշիռներով.
 - 1) մասշտաբի ծախսային գործոն՝ $Կ^{ՄԳ}$ - 30 տոկոս.
 - 2) տրանսպորտային մատչելիության ծախսային գործոն՝ $Կ^{ՏՄԳ}$ - 20 տոկոս.
 - 3) համայնքի բարձրադիրության ծախսային գործոն՝ $Կ^{ԲԳ}$ - 15 տոկոս.
 - 4) համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ծախսային գործոն՝ $Կ^{ԲԲԳ}$ - 25 տոկոս.
 - 5) բնակչության տարիքային կառուցվածքի ծախսային գործոն՝ $Կ^{ԲՏԿԳ}$ - 10 տոկոս:

Հոդված 11. Մասշտաբի ծախսային գործոնի հաշվարկման կարգը

1. Մասշտաբի ծախսային գործոնը համայնքի սեփական լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքի բնակչության քանակի ազդեցությունն է:
2. Մասշտաբի ծախսային գործոնի արժեքը հաշվարկվում է ըստ համայնքի բնակչության քանակի՝ համաձայն հետևյալ սանդղակի.

Բնակչության քանակի միջակայք	ՄԳ _i
0-3500 բնակիչ	1.0
3501-5000 բնակիչ	2.8
5001-20000 բնակիչ	2.0
20001-150000 բնակիչ	1.5
150001-ից ավելի բնակիչ	1.0

որտեղ՝
ՄԳ_i-ն - i-րդ համայնքի մասշտաբի ծախսային գործոնի արժեքն է:

Հոդված 12. Տրանսպորտային մատչելիության ծախսային գործոնի հաշվարկման կարգը

1. Տրանսպորտային մատչելիության ծախսային գործոնը համայնքի սեփական լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա նախկին շրջկենտրոնից, մարզկենտրոնից և Երևանից համայնքի հեռավորության ազդեցությունն է:
2. Տրանսպորտային մատչելիության ծախսային գործոնի արժեքը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$SUQ_i = 1 + (0,1 \times Z_i^{UWR} + 0,3 \times Z_i^{URQ} + 0,6 \times Z_i^{CRZ}) / (0,1 \times Z_{\text{միջ}}^{UWR} + 0,3 \times Z_{\text{միջ}}^{URQ} + 0,6 \times Z_{\text{միջ}}^{CRZ}), \text{ որտեղ՝}$$

SUQ_i -ն - i-րդ համայնքի տրանսպորտային մատչելիության ծախսային գործոնի արժեքն է,

Z_i^{UWR} -ը - i-րդ համայնքի հեռավորությունն է մայրաքաղաքից,

Z_i^{URQ} -ը - i-րդ համայնքի հեռավորությունն է մարզկենտրոնից,

Z_i^{CRZ} -ը - i-րդ համայնքի հեռավորությունն է նախկին շրջկենտրոնից,

$Z_{\text{միջ}}^{UWR}$ -ը - բոլոր համայնքների միջին հեռավորությունն է մայրաքաղաքից,

$$Z_{\text{միջ}}^{UWR} = \sum_i Z_i^{UWR} / Z_{\text{Թ}}_{ZZ}, \text{ որտեղ՝}$$

$\sum_i Z_i^{UWR}$ -ը - բոլոր համայնքների՝ մայրաքաղաքից ունեցած հեռավորությունների հանրագումարն է,

$Z_{\text{Թ}}_{ZZ}$ -ն - համայնքների ընդհանուր թիվն է,

$Z_{\text{միջ}}^{URQ}$ -ը - բոլոր համայնքների միջին հեռավորությունն է իրենց մարզկենտրոնից,

$$Z_{\text{միջ}}^{URQ} = \sum_i Z_i^{URQ} / Z_{\text{Թ}}_{ZZ}, \text{ որտեղ՝}$$

$\sum_i Z_i^{URQ}$ -ը - բոլոր համայնքների՝ իրենց մարզի մարզկենտրոնից ունեցած հեռավորությունների հանրագումարն է,

$Z_{\text{միջ}}^{CRZ}$ -ը - բոլոր համայնքների միջին հեռավորությունն է իրենց նախկին շրջկենտրոնից,

$$Z_{\text{միջ}}^{CRZ} = \sum_i Z_i^{CRZ} / Z_{\text{Թ}}_{ZZ}, \text{ որտեղ՝}$$

$\sum_i Z_i^{CRZ}$ -ը - բոլոր համայնքների՝ իրենց նախկին շրջկենտրոնից ունեցած հեռավորությունների հանրագումարն է:

Հոդված 13. Համայնքի բարձրադիրության ծախսային գործոնի հաշվարկման կարգը

1. Համայնքի բարձրադիրության ծախսային գործոնը համայնքի սեփական լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքի բարձրադիրության ազդեցությունն է:

2. Համայնքի բարձրադիրության ծախսային գործոնի արժեքը հաշվարկվում է ըստ համայնքի բարձրադիրության նիշի՝ համաձայն հետևյալ սանդղակի.

Համայնքի բարձրադիրության նիշի միջակայք	ԲԳ _i
մինչև 1700մ	1,0
1700-2000մ	1,1
2000մ -ից ավել	1,25

որտեղ՝

$ԲԳ_i$ -ն - i-րդ համայնքի բարձրադիրության ծախսային գործոնի արժեքն է:

3. Համայնքի բարձրադիրության նիշի ցուցանիշը համայնքի կենտրոն հանդիսացող բնակավայրում տեղական ինքնակառավարման մարմինների նստավայրի՝ ծովի մակերևույթից ունեցած բարձրությունն է:

Հոդված 14. Համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ծախսային գործոնի հաշվարկման կարգը

1. Համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ծախսային գործոնը համայնքի սեփական լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ազդեցությունն է:

2. Համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ծախսային գործոնի արժեքը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$F_{\text{ԲԳ}_i} = 1 + 0,2(F_{\text{Թ}_i} - 1) , \text{ որտեղ }`$$

$F_{\text{ԲԳ}_i}$ -ն - i-րդ համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ծախսային գործոնի արժեքն է,
 $F_{\text{Թ}_i}$ -ն - i-րդ համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի թիվն է:

Հոդված 15. Բնակչության տարիքային կառուցվածքի ծախսային գործոնի հաշվարկման կարգը

1. Բնակչության տարիքային կառուցվածքի ծախսային գործոնը համայնքի սեփական լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքի բնակչության տարիքային կառուցվածքի ազդեցությունն է:

2. Բնակչության տարիքային կառուցվածքի ծախսային գործոնի արժեքը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$F_{\text{ՏԿԳ}_i} = 1 + (F_i^b + F_i^o) / F_i) / (F_{22}^b + F_{22}^o) / F_{22} , \text{ որտեղ }`$$

$F_{\text{ՏԿԳ}_i}$ -ն - i-րդ համայնքի բնակչության տարիքային կառուցվածքի գործակիցն է,
 F_i^b -ն - i-րդ համայնքի 0-16 տարեկան բնակչության թիվն է,
 F_i^o -ն - i-րդ համայնքի կենսաթոշակային տարիքի (63 տարեկանից բարձր) բնակչության թիվն է,
 F_i -ն - i-րդ համայնքի բնակչության թիվն է,
 F_{22}^b -ն - բոլոր համայնքների 0-16 տարեկան բնակչության թվի հանրագումարն է,
 F_{22}^o -ն - բոլոր համայնքների կենսաթոշակային տարիքի (63 տարեկանից բարձր) բնակչության թվի հանրագումարն է,
 F_{22} -ն - բոլոր համայնքների բնակչության թվի հանրագումարն է (Հայաստանի Հանրապետության բնակչության թիվը):

Հոդված 16. Համայնքի ծախսային գործակցի հաշվարկման բանաձևը

1. Համայնքի ծախսային գործակիցը հավասար է մասշտաբի, տրանսպորտային մատչելիության, համայնքի բարձրադիտության, համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի, բնակչության տարիքային կառուցվածքի ծախսային գործոնների հանրագումարին` իրենց համապատասխան տեսակարար կշիռներով:

2. Համայնքի ծախսային գործակցի հաշվարկային արժեքը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$\text{ԾԿԳ}_i^{\text{հաշ.}} = \sum(\text{Կ}^n \times \text{ԾԳ}_i^n) , \text{ որտեղ }`$$

$\text{ԾԿԳ}_i^{\text{հաշ.}}$ -ը - i-րդ համայնքի ծախսային գործակցի հաշվարկային արժեքն է,
 Կ^n -ը - n - րդ ծախսային գործոնի տեսակարար կշիռն է,
 ԾԳ_i^n -ը - i-րդ համայնքի n - րդ ծախսային գործոնի արժեքն է:

$$\text{ԾԿԳ}_i^{\text{հաշ.}} = \text{Կ}^{\text{ՄԳ}} \times \text{ՄԳ}_i + \text{Կ}^{\text{ՏՄԳ}} \times \text{ՏՄԳ}_i + \text{Կ}^{\text{ԲԳ}} \times \text{ԲԳ}_i + \text{Կ}^{\text{ԲՔԳ}} \times \text{ԲՔԳ}_i + \text{Կ}^{\text{ԲՏԿԳ}} \times \text{ԲՏԿԳ}_i$$

$$\text{ԾԿԳ}_i^{\text{հաշ.}} = 0.3 \times \text{ՄԳ}_i + 0.2 \times \text{ՏՄԳ}_i + 0.15 \times \text{ԲԳ}_i + 0.25 \times \text{ԲՔԳ}_i + 0.1 \times \text{ԲՏԿԳ}_i$$

3. Համայնքի ծախսային գործակիցը համայնքի ծախսային գործակցի հաշվարկային արժեքի նորմավորված ցուցանիշն է: Համայնքի ծախսային գործակցի հաշվարկային արժեքը նորմավորվում է հետևյալ բանաձևով.

$$\text{ՄԿԳ}_i = \text{ԾԿԳ}_i^{\text{հաշ.}} / \text{ՄԿԳ}^{\text{միջին}} , \text{ որտեղ }`$$

ՄԿԳ_i -ն - i-րդ համայնքի ծախսային գործակցի նորմավորված ցուցանիշն է (համայնքի ծախսային գործակիցը),

ԾԿԳ^{միջին}-ը - բոլոր համայնքների ծախսային գործակիցների միջին կշռված ցուցանիշն է,

$$\text{ԾԿԳ}^{\text{միջին}}\text{-ը} = \sum (\text{ԾԿԳ}_i^{\text{հաշվ}^2} \times F_i) / F_{\text{ՀՀ}}$$

Հոդված 17. Դոտացիաների հաշվարկների կատարումը և հատկացումը

1. Դոտացիաների հաշվարկման մեջ օգտագործվող՝ համայնքներին վերաբերող տվյալների աղբյուրներն են՝
 - 1) ծախսային գործակիցների տվյալների համար՝ Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանությունը, Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառում պետական լիազոր մարմինը, Հայաստանի Հանրապետության մարզպետարանները և Հայաստանի Հանրապետության համայնքները.
 - 2) եկամտային կարողության տվյալների համար՝ համայնքներն ու հարկային մարմինը՝ յուրաքանչյուր իր մասով:
 2. Համայնքներին հատկացվող դոտացիաների գումարները հաստատվում են յուրաքանչյուր տարվա «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:
 3. Պետական լիազոր մարմինը բյուջետային օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում իր պաշտոնական կայքէջում հրապարակում և տարածքային կառավարման մարմինների միջոցով տեղական ինքնակառավարման մարմիններին տրամադրում է պետական մարմինների կողմից հաշվառվող՝ դոտացիաների գումարների հաշվարկներում կիրառված ելակետային տվյալների ցուցանիշները:
 4. Դոտացիաների գումարների հաշվարկման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալները պետական կառավարման լիազոր մարմին ներկայացման, դոտացիաների հաշվարկման և հատկացման բնագավառում պետության և համայնքների միջև առաջացող՝ սույն օրենքով չկարգավորված հարաբերությունները կանոնակարգվում են Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային օրենսդրությամբ:
 5. Տեղական ինքնակառավարման մարմիններն իրենց համայնքներին հատկացված դոտացիայի գումարի չափը և հաշվարկներում օգտագործվող ելակետային տվյալների իսկությունը կարող են վիճարկել Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման լիազոր մարմնում և (կամ) դատարանում:
 6. Համայնքներին դոտացիաները յուրաքանչյուր ամսվա վերջում հավասար չափաբաժիններով հատկացնում է պետական ֆինանսների կառավարման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական կառավարման մարմինը՝ յուրաքանչյուր համայնքի համար բացված գանձապետական հաշվի միջոցով:

Հոդված 18. Անցումային և եզրափակիչ դրույթներ

1. Սույն օրենքի 6-րդ հոդվածն ուժի մեջ է մտնում և կիրառվում դոտացիաների՝ 2020 թվականի գումարները հաշվարկելու պահից սկսած:
2. 2017, 2018 և 2019 թվականներին «ա» մասով յուրաքանչյուր համայնքին դոտացիաները հատկացվում են՝
 - 1) տվյալ համայնքին 2016 թվականին տրամադրված դոտացիաների փաստացի գումարի չափով (ներառյալ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների եկամուտների կորուստների փոխհատուցման գումարի).
 - 2) 2016-2019 թվականներին ձևավորված բազմարևակավայր համայնքների՝ «ա» գործոնով նախատեսվող դոտացիայի գումարը հավասար է 2016 թվականի դրությամբ վերջիններիս կազմում ընդգրկված նախկին համայնքների դոտացիաների (ներառյալ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների եկամուտների կորուստների փոխհատուցման գումարի) հանրագումարին:
3. 2017, 2018 և 2019 թվականների համար «ա» մասով հատկացվող դոտացիաների ընդհանուր գումարը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$Դ^{\text{ա}} = Դ^{2016 \text{ փաստացի}}, \text{ որտեղ՝}$$

- Դ^ա-ն - «ա» մասով հատկացվող դոտացիաների ընդհանուր գումարն է,
- Դ^{2016 փաստացի} -ն - 2016 թվականին համայնքների փաստացի հատկացված դոտացիաների (ներառյալ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների եկամուտների կորուստների փոխհատուցման գումարի) ընդհանուր գումարն է:
4. 2017, 2018 և 2019 թվականների համար «բ» մասով հատկացվող համահարթեցման դոտացիաների գումարը հաշվարկելիս համայնքի եկամտային կարողության գործակցի հաշվարկում չի ներառվում «ա» մասով հատկացվող դոտացիաների գումարը: 2017, 2018 և 2019 թվականների համար համայնքի եկամտային կարողությունը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

ԵՊ_i = ՀՀ_i + ԳՀ_i + ՄՀ_i + ՊՏ_i, որտեղ՝

- ՀՀ_i-ն - i-րդ համայնքի հողի հարկի գումարն է,
- ԳՀ_i-ն - i-րդ համայնքի գույքահարկի գումարն է,
- ՄՀ_i-ն - i-րդ համայնքի մասհանվող հարկերն են,
- ՊՏ_i-ն - i-րդ համայնքի պետական տուրքերն են:

5. Անկախ սույն օրենքով սահմանված դոտացիայի հաշվարկման կարգից՝ 2017 թվականին և հաջորդ տարիներին համայնքներին հատկացվող համահարթեցման դոտացիաները հաշվարկվում և հատկացվում են ոչ պակաս, քան 2016 թվականին փաստացի հատկացված դոտացիաները (ներառյալ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների եկամուտների կորուստների փոխհատուցման գումարը):

6. Ուժը կորցրած ճանաչել 1998 թվականի նոյեմբերի 24-ին ընդունված «Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՕ-262 Հայաստանի Հանրապետության օրենքը:

7. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

**Հայաստանի Հանրապետության
Նախագահ**

Ս. Սարգսյան

2016 թ. նոյեմբերի 12
Երևան
ՀՕ-202-Ն